

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 3.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, sreda 5. januarja 1938

Cena posamezni
številki din 1'50

Nuino potrebno soglasie

Med ljudmi praktičnega gospodarskega življenja in med onimi odločujočimi ljudmi, ki vodijo našo državno gospodarsko politiko ni pravega soglasja. Praktični go-
spodarski ljudje imajo pred očmi zlasti ureditev dnevnih potreb, da bi se že enkrat odpravile vse motnje in težave, ki vsak dan ovirajo gospodarsko življenje. Oni gospodarski politiki, mislijo bolj na razne teorije, na razne gospodarske sisteme in na podlagi njih urejajo našo gospodarsko politiko.

Posledica tega dvojnega gledanja na potrebe gospodarskega življenja je, da praktični gospodarski ljudje dostikrat pozabljajo na interese celote in da vidijo samo svoje najbližje zadeve, naši voditelji gospodarske politike pa pri vodstvu vsedrjavne politike pozabljajo na interese naših praktičnih gospodarskih ljudi. Eni vidijo preveč najbližje stvari, drugi pa teh premalo vidijo. In tako nastaja nasprotje, ki preprečuje vsako plodno sodelovanje in ki je glavni vzrok, da se sliši iz gospodarskih vrst toliko kritike naše oficijalne gospodarske politike.

Objektiven opazovalec pa mora še nadalje ugotoviti, da si naši praktični gospodarski ljudje vsaj prizadevajo, da bi razumeli smerne politike in prizadevanja oficijalnih voditeljev naše gospodarske politike, dočim se ti slednji niti ne trudijo, da bi svoje cilje razložili in tudi skušali razumeti težnje praktičnih gospodarskih ljudi. Razne teorije so jih tako premotile, da so izgubili realen pogled na svet, visoki položaj pa je povzročil, da so mnogi smatrali sebe že za previsoke, da bi se ozirali na želje in pritožbe praktičnih gospodarskih ljudi.

Ker se je poleg tega zaradi občnih političnih razmer položaj birokracije stalno vedno bolj utrjeval, se je ločitev med praktičnimi go-
spodarskimi ljudmi in voditelji naše oficijalne gospodarske politike še povečal. Bilo je zato vedno manj sodelovanja med obema skupinama in če je kje prišlo do sodelovanja, je bilo to dostikrat doseženo le po ovinkih in na način, ki nikakor ni bil zdrav in priporočljiv.

Od tega nasprotja je trpela vsa naša trgovina in vse naše gospodarstvo. Odloki, ki so se izdajali, so se izdajali kar s senzacionalno presenetljivostjo, da se jih noben gospodarski človek ni mogel nadejati, še manj pa na nje pripraviti. Praktične razmere so se premnogokrat premalo upoštevale in posledica tega je bila, da so tudi najboljše mišljeni ukrepi postali trgovini in gospodarstvu v škodo. Ta prenegljenost izdaje ukrepov se je tudi na zunaj jasno pokazala in v večnem spreminjanju uredb in pravilnikov ter v vedno novi potrebi izdaje posebnih navodil in avtentičnih tolmačenj vseh izdanih ukrepov. Ne morejo iti posli dobro, niti se ne more zadovoljivo razvijati zunanja trgovina, če ni živega sodelovanja med onimi, ki dejansko izvršujejo zunanjo trgovino in onimi, ki ji dajejo smer z ozirom na celotne potrebe države.

Zato mora biti ena glavnih nalog naše gospodarske politike, da doseže sodelovanje med teoretiki

in praktiki našega gospodarskega življenja. Zato je potrebno, da postane sodelovanje praktičnih go-
spodarskih ljudi v vseh državnih gospodarskih institucijah obvezno in da morejo praktični gospodarski ljudje tudi vplivati na ustanovitev takšnih institucij. Kar je bilo doseženo na zadnji seji osrednjega lesnega odbora, to se mora doseči povsod in šele potem bo mogla kreniti naša gospodarska politika na prava pota.

To soglasje med praktičnimi go-

spodarskimi ljudmi ter upravitelji naše gospodarske politike pa se ne sme omejevali le na državne ustanove in centralne urade, temveč mora veljati tudi za državna podjetja, a tudi za vse samoupravne korporacije in zavode. Ne bo v škodo naši poštni upravi, če bo upoštevala nasvete praktičnih go-
spodarskih ljudi in tudi naša železniška uprava bo mogla upravljati železnice ceneje in bolje, če se bo ozirala na nasvete ljudi, ki vsak dan praktično občutijo, ka-

teri njeni predpisi so dobri in kateri ne.

Ena prvih nalog naših državnikov bi morala biti, da dosežejo soglasje med vodstvom oficijalne gospodarske politike in praktičnimi gospodarskimi ljudmi. Kajti če tega soglasja ne bomo dosegli, potem bo naša gospodarska politika le malo uspešno eksperimentiranje in teoretiziranje, s katerim pa nikdar ne bomo ustvarili blagostanja v državi. To pa bi moral biti cilj nas vseh.

Brez prave tujske propagande Val tuicev se ob naši meji ustavi

Strasbourg, koncem decembra.

Kako zelo skrbje druge države za dvig svojega tujskega prometa, nam kaže obseg in intenzivnost njihove tujske propagande. Z veliko spretnostjo in znanjem razvijajo zlasti Italija, Švica, Avstrija in Madžarska uspešno tujsko propagando za obisk svojih krajev. Najbolj spretni ljudi zaposlijo v tujski propagandi, zato pa ima ta tudi uspeh.

Pred tedni sem bil v tujini in prepotoval Avstrijo, Nemčijo, lep del Švice in Francije. Ker se že davno zanima za tujski promet ter za tujsko propagando, sem si tudi podrobneje ogledal, kako v teh deželah skrbje za dvig tujskega prometa. Videl sem, da se v vseh teh deželah zavedajo, da je dobra tujska propagandna služba temelj tujskega prometa.

V Münchenu in drugih nemških mestih sem videl ogromne, a okusno izdelane plakate, ki sugestivno vabijo na jug, na morje, drugi pa v gore in kraje zimskega sporta. Skoraj v vsaki postaji sem videl italijanske plakate, ki vabijo k obisku Sicilije ali pa severnih italijanskih krajev, kjer se goji zimski sport. V vsakem večjem evropskem mestu je italijanska potovalna pisarna. V Strasbourgu je v eni najlepših ulic v veliki vogalni hiši zastopništvo italijanske turistične družbe CIT (Comp. Ital. Turismo). Vstopim v lokal. Priprosta, a okusna oprema, lepa in odlično aranžirana izložena okna. Uradništvo pozna odlično svojo deželo in postreže tujcu takoj z vsemi podatki, ki so v zvezi s potovanjem v Italijo. V isti ulici je agencija »Havas«, ki tudi dela propagando za tujska potovanja. Iz velikega okna druge hiše vabi plakat Češkoslovaške k obisku visoke Tatire in Prage. Vstopim in takoj dobim vsa potrebna navodila za potovanje po deželi Libuše. Prav tako tekmujeta med seboj Nemčija in Avstrija, katera bo z uspešno propagando privabila več tujcev v svoje kraje. Avstrija priporoča vse svoje ozemlje do Karavank in samo do tja tudi sega val tujcev. Seveda ima svojo turistično pisarno v Strasbourgu tudi Švica, a tudi Finska in Madžarska. Le o jugoslovanski turistični propagandi ni sledu.

Vse te tujske prometne pisarne spretno izkoriščajo božične praznike in prepričujejo govore ljudem, kako bi mogli božične praznike posebno lepo uporabiti za izlet v njih zimske sportne kraje. In da ni njih propaganda brez uspeha, dokazujejo veliki vlaki smučarjev, ki hite za praznike na vse

strani. Vsi kolodvori Alzacije, Švice, Nemčije, Avstrije so polni Angležev, Nizozemcev, Belgijcev, ki se vozijo v kraje zimskega sporta. Do naše meje je vedno v vlakih polno smučarjev. Od Beljaka dalje proti jugu pa je v vlakih mrtvo. Tujcev ni več in samo nekaj naših izseljencev iz Amerike in Kanade se vrača s svojimi revnimi prihranki v domovino. Takoj padejo trpke opazke, kako se pri nas nič ne stori, da bi se v naše lepe kraje privabili tujci. Tudi priprosti izseljenci čutijo, kako je naša tujsko-prometna služba slaba.

Posledica tega pa je, da ostajajo dolarji, holandski goldinarji, funti in franki na drugi strani naše meje.

Dvanajst dni sem potoval po teh krajih, a nikjer nisem videl niti enega našega plakata, niti enega folderja v izloženih oknih potovalnih pisarn. Okrog 15 potovalnih pisarn ima Strasbourg, toda med njimi ni niti ene, ki bi bila založena z našim propagandnim materialom.

Če primerjamo našo tujsko prometno propagando s propagando drugih držav, potem moramo pač reči, da smo sami krivi, če naš tujski promet ne napreduje, kakor bi moral in tudi mogel. S predavanji, filmi, letaki in prospekti pripravljajo drugi narodi tla za tujsko propagando, povsod skrbje dobro organizirane potovalne pisarne s strokovno zelo izvežbanim osebjem, da dajo tujcu takoj vse zaželeno informacije, poleg tega pa še pomagajo državnim aparat z raznimi ugodnostmi za tujce, da je obisk teh držav še bolj privlačen. Pri nas pa vsega tega ni. Reklamni strokovnjaki se smatrajo skoraj kot neresni ljudje in nihče noče uvideti, da je treba tudi za uspešno reklamo solidnega strokovnega znanja. Ker je pri nas tujska propaganda v rokah nestrokovnjakov, zato tudi nima nobenega pravega uspeha in zato je tudi silno draga. Kajti vsaka nesmiselna reklama je draga. Strokovno znanje ni pri nas važno, temveč važne so zveze, ki jih ima kdo in le te zveze mu omogočijo nastavitve v naših potovalnih pisarnah. Če ne vedno, pa je zelo pogosto tako.

In potem se še čudimo, če so ljudje z našimi oficijalnimi tujsko-prometnimi ustanovami nezadovoljni. Kako ne bi bili, če pa je med njihovim delom in delom takih ustanov v drugih državah tako velikanska razlika. Naši domači slavospevi na namišljene uspehe prav res ne pomagajo.

Težke stotisočake potrošimo za

tujsko reklamo, a ves ta izdatek je zapravljen, če niso vsi uradniki v naših potovalnih pisarnah na svojem mestu, če ne morejo dati tujcu vseh informacij, ki jih ta želi. Ne ljudi, ki reprezentirajo, temveč ljudi, ki svojo stvar znajo, ki so strokovnjaki za tujski promet, takšnih potrebujemo. Takšnih ljudi pa v tujini nimamo in zaradi tega trpi Slovenija, trpi Hrvatska, trpi Dalmacija in trpe vsi kraji naše države, ki bi mogli privabiti tujce.

V tujini se je že začela borba za sezono, mi pa še čakamo in samo čakamo. V Colmarju in Strasbourgu sem videl že reklamo za pomlad in poletje. Kratki filmi kažejo lepoto dežel in vabijo tujce k obisku. O naših deželah pa ni ne duha ne sluha.

Naši hotelirji, naši restavraterji in gostilničarji trpe pod težkimi bremenami, a nihče se ne zmeni, da bi jim pomagal in privabil čim več tujcev v deželo, da bi prišli ti do gostov. Samo teoretiziramo in besedičimo na široko o tujskem prometu ter drug drugemu vihtimo

Dimo Kazasov o Slovencih

Predsednik Bolgarsko-jugoslovanske lige in bivši minister Dimo Kazasov, ki je predaval tudi že v ljubljanskem »Trgovskem domu« in si pridobil takrat med Slovenci obilo iskrenih prijateljev, je izdal knjigo: Sedanja Jugoslavija. V nji poroča izčrpno o sedanji Jugoslaviji ter njenih gospodarskih, socialnih in kulturnih razmerah. Nato pa podaja zelo preudarno karakterizacijo Srbov, Hrvatov in Slovencev ter priznava vsem njih vrline. Tako piše na široko o borbi Srbov za svobodo, o njihovi ljubezni do očetnjave, njihovem ekspanzivnem temperamentu, ki pa je v svojem jedru veder. S posebnim priznanjem govori o veličini srbske matere ter omenja tudi vse druge lepe lastnosti Srbov. Prav tako govori z lepim priznanjem o Hrvatih ter pravi, da spominja njih sedanje gibanje na Gandija. Molče in znajo čakati, vendar pa je v tem čakanju moč. Pravi, da se motijo oni, ki govore, da Hrvati ne vedo, kaj hočejo. Oni vedo, toda so realisti in čakajo, da pride ugoden trenutek, ko vse lahko rečejo. Hvali tudi lepe lastnosti Hrvatov.

Nato govori Dimo Kazasov o Slovencih ter pravi naslednje:

»Slovenci so najmanjša, toda najbolj dvignjena veja slovanskega

Klub absolviranih trgovskih akademikov v Ljubljani

priredi pod častnim pokroviteljstvom predstavnikov trgovskih korporacij in organizacij: predsednika Zbornice za TOI g. Ivana Jelačina, predsednika trgovskega društva »Merkur« g. dr. Frana Windischerja, predsednika Zveze trgovskih združenj za Slovenijo g. Staneta Vidmarja in predsednika Združenja trgovcev v Ljubljani g. Viktorja Medena

trgovski ples

v soboto, dne 8. januarja
v »Trgovskem domu«

Pričetek ob 20.30.

Umetniški program

izvajajo za uvod k plesu odlični člani ljubljanske opere, in sicer gđc. Nolljeva, ga. Bravničarjeva in g. Franci. Pri klavirju jih spremlja g. dr. Švara. Negode-jazz. Plesno vodstvo g. Černe Lud. Obleka večerna. Prebitek prireditve se bo uporabil v socialne namene kluba.

kadilnice. Zanašamo se na tuje potovalne pisarne ter na svoje odlične zveze s temi pisarnami. Naš tujski promet pa ostaja nezadosten ter bo kmalu navezan predvsem na jugoslovanske goste. S svojim denarjem si ustvarjamo iluzijo tujskega prometa.

Prazen je izgovor, da ni denarja za uspešno propagando. Denarja bi bilo že dovolj, če bi bila naša propaganda res strokovna in dobra. Za slabo propagando pa res nimamo zadosti denarja, a ta tudi nikomur ne pomaga. Čisto na druga pota mora kreniti naša tujska propaganda! G. Gomišek.

drevesa. Njih materialna in duhovna kultura tekmuje s kulturami zapadno-evropskih narodov. Slovenska hiša se blešči od vzorne čistosti in reda. Kmečka miza in kmečka kuhinja sta na višji stopnji ko naše mestne kuhinje. Slovenka čuva nad svojo hišo kakor nad svetiščem. V slovenski vasi se vidi, da je slovenska duša polna poezije. Slovenec je sinteza jugoslovanskega tipa: varčen in uporen je kakor Bolgar, sentimental in romantičen ko Srb, blagoroden in korekten ko Hrvat.

Podjeten je in konstruktiven element. Vse je pri njem narejeno po vzoru. Ima zelo zdrav in nenavadno praktičen smisel, tako za gospodarsko kot za javno in politično življenje ter za vse druge iniciative. Svojo revno planinsko zemljo je spremenil v vrt cvetic, v katerem neutrudljivo delajo mož, žena in otroci.

Zahvaljujemo se Dimu Kazasovu za njegove lepe besede o Slovencih. Morali se bomo še zelo potruditi, da bomo to veliko priznanje prijatelja Kazasova tudi v resnici v polni meri zaslužili.

**Vsak trgovec mora biti
naročnik „Trgovskega lista“**

K tekmi telegrafistov

V Beogradu so priredili tekmo telegrafistov, ki je dala tudi dobre rezultate in potrdila to, kar smo itak vsi vedeli, da je strokovna sposobnost poštinih nameščenecv v resnici zadovoljiva. Tudi to dobro stran ima tekma, ker je dokazala, da ima naša poština uprava vendarle nekaj smisla za moderno poslovanje. Toda še več bi ga morala imeti. Tako bi bilo zelo priporočljivo, če bi poština uprava nazorno pokazala, kako dolgo morajo poslovni ljudje v Mariboru, Ljubljani in Celju čakati na medkrajevno zvezo. Poučen bi tudi bil diagram, ki bi kazal, kako dolgo morajo nekateri okraji v Ljubljani čakati na pošto, ker je premalo pismonoš. Tudi o čakanju pred okenci, kjer se vplačujejo čeki Poštne hranilnice, bi se dale napraviti poučne slike. Ne brez zanimanja bi tudi bila tekma glede dostave poštinih paketov po pošti in po zasebnih podjetjih.

Samo veseli nas, če je pokazala poština uprava nekaj smisla za moderno življenje. Želeli bi le, da bi ga pokazala še malo več in da bi začela sistematično odpravljati vso birokratsko navlako, ki se je sčasoma vgnezdila v njeno poslovanje, da bi za svoje drage pristojbine ljudem res dobro ustregla.

Jugoslavija plačuje svoje dolgove

V zadnjih dneh sta tako Avstrija ko Italija pravočasno vplačale četrti obrok svojih anuitetnih plačil obligacijskemu fondu bivše južne železnice v Parizu. Obe državi sta plačale svoj obrok v polni višini.

Jugoslavija, ki zadnja leta sploh ni plačevala obrokov, se je sedaj zavezala, da bo plačala 2 milijona šv. frankov ter je tudi v resnici nakazala že pol milijona šv. frankov, ostali poldrug milijon pa bo vplačala v najkrajšem času. Madžarska je plačala 1. 1937. en sam obrok, pa še ta v vezanih pengih.

Samo pozdraviti je, da je začela Jugoslavija plačevati svoje obveznosti, ker le na ta način bo mogla popraviti svoj mednarodni kredit in priti zopet do posojil.

Glasilo

»Gospodarske sloge« napoveduje možnost krize

»Gospodarska sloga« je začela izdajati svoj list in v prvi številki svetuje v uvodniku ljudem previdnost, ker ni izključeno, da pride do nove krize. Med drugim pravi list:

»Če pogledamo nazaj, potem vidimo, da je bilo najslabše stanje 1. 1933. in da se je začel od takrat položaj polagomaboljšati. Napačno pa bi bilo misliti, da se mora stanje še naprej kar neprestano izboljševati. Gospodarske krize so vedno nevarne in se pripravljajo v industrijskih deželah vsakih pet ali vsakih osem let. Potem pa pritisnejo tudi agrarne dežele. Na vseh trgih se tudi že vidijo prvi znaki, da bi mogla v kratkem nastati nova kriza.«

List pravi nadalje, da se sicer do nove žetve ni treba bati večjih sprememb, da pa je umestno, če so kmetovalci previdni.

Domače luščilnice riža in uvoz riža iz Italije

Po poročilu italijanskega kmetijskega ministrstva je letošnja žetev riža v Italiji za 6,65% večja kot lani ter je dosegla 7,84 milijona stotov. Po kakovosti pa ni letošnji riž tako dober kot lanski. V prejšnjih časih je Jugoslavija nakupila skoraj ves riž v Italiji. Za časa sankcij pa je kupovala riž v drugih deželah, zlasti v Egiptu. Uvoz riža pri nas ne zavisi od kakovosti riža, temveč od cene. V zadnjih letih pa je bil egiptski riž ne samo cenejši, temveč tudi boljši od italijanskega. To je bil tudi

vzrok, da so kupovali naši trgovci egiptski riž. Kakor hitro se uredi razmere v Španiji, pa bo prišel za naše trgovce v poštev tudi španski riž. Napačno je torej mnenje, kakor da bi bili naši trgovci navezani le na italijanski riž, ker ga morejo dobiti tudi v drugih državah. Ker ni pri nas zadostno število potrošnikov za kvaliteten in dragi riž, je vse vprašanje le

v tem, kako uvoziti čim cenejši riž.

V Italiji vodi vse posle z rižem družba Ente Nazionale risi, ki je pred kratkim ustanovila posebno izvozno družbo »Agire«, ki se bo bavila z izvozom italijanskega riža. Ta družba ima tudi namen, da ustanovi v vseh državah, kamor izvažajo Italija riž, svoje podružni-

ce, da bi po njih dobila v teh državah nekaj monopolni položaj.

Naše luščilnice riža so nasprotne dovolitvi podružnice italijanske družbe v Jugoslaviji in pravijo, da bi mogle luščilnice same ustanoviti izvozno družbo, ki bi potem razdelila riž med svoje člane. Pravijo nadalje, da bi mogla biti nova organizacija pod kontrolo državne oblasti.

Gospodarstvo se ne more še obremeniti

Izjava gen. direktoria SUZORja g. Matjašiča

Zagrebaške »Novosti« so objavile razgovor svojega urednika z gen. ravnateljem SUZORja Radovanom Matjašičem o sedanjem delavskem zavarovanju za primer starosti, onemoglosti in smrti. Gen. ravnatelj Matjašič je med drugim dejal:

»Res je, da višina rente v sedanjem delavskem zavarovanju ni velika, ker naj to zavarovanje samo zagotovi eksistenčni minimum proti minimalnim prispevkom. Toda za prispevek v višini 3% zavarovane vsote, se ne more dati dejansko več ko 24 oz. 36 odstotkov, kolikor dejansko znašajo rente delavskega zavarovanja. Če bi se mogli pobirati v delavskem zavarovanju 12% prispevki kakor v pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščenecv, potem bi se mogle dajati tudi štirikrat večje rente. Ne sme se namreč prezreti, da je oseba, ki je dobila rento že po štirih letih, vplačala prispevka samo 12% zaslužka (kar znaša v najvišjem razredu samo 1.728 din), kar komaj zadostuje za polletno plačevanje rente v višini 288 din. Za osebo, za katero se je plačevalo deset let, je bilo plačano v vsem le 30% to je v najvišjem razredu samo 4.320 din), kar zadostuje samo za deset mesecev rente po 432 dinarjev. Za osebo, za katero se je plačevalo 30 let, se je plačalo 90 odstotkov, t. j. 12.960 din, kar zadostuje za dve in pol leta rente po 432 din. A po 50 letih, kolikor more najdalj trajati plačevanje, bi bilo vplačano samo 21.600 din, kar zadostuje za izplačevanje rente skozi 50 mesecev.«

— A obresti, je vprašal novinar.

»Res je! V tem računu niso opšteevane obresti. Če pa upoštevamo tudi obresti, potem je v štirih letih skupno s 4%nimi obrestmi vplačal tak zavarovalec vendarle samo za sedem mesecev rente, v 10 letih za 13 mesecev in v 30 letih za 63 mesecev in šele po 50 letih plačevanja bi zadostovali prispevki za 18 let rente. Nekoliko boljši bi bil položaj, če bi smeli računati obresti s 6 po sto, ker bi v tem primeru zadostovali prispevki po treh letih za 8 mesecev. Vendar pa bi bilo zelo nevarno trajno računati s tako visokimi obrestmi, ker se obrestna mera dejansko znižuje.

Sicer pa je renta v višini 36% po desetih letih primeroma že visoka, ker tudi uradniška zavarovanja po tej dobi ne dajejo dosti večji odstotek prejemkov. Rente delavskega zavarovanja bodo postale nezadostne v sorazmerju z rentami nameščenecv šele potem, ko bodo delavci vplačevali 20 do 30 let ter dobili po 20 in 30letnem vplačevanju isto rento kakor po 10letnem. Toda do takrat se bo že našla prilika, da se lestvica pokojnine in ev. prispevki povišajo ter da se dajo starim delavcem večje rente ter da se daje starostna renta pred 70 letom, vsaj že po 65 letu.

Do takrat se bo mogla dati tudi vdovam trajna renta, če so postale nesposobne za delo. Za začetek pa se moramo s sedanjimi rentami zadovoljiti,

ker se gospodarstvo ne more še bolj obremeniti

Očitki, ki prihajajo z nekih strani, ker da se za to zavarovanje po-

bira sto milijonov, največja renta pa znaša samo 432 din, ne upoštevajo niti števila delavcev, za katere se plačuje ta prispevek, kakor tudi ne upoštevajo to, da bi bil zločin obljubljati več, kakor pa se more dati.«

— Ali je zakonska možnost, da se rente povečajo?

»Ta možnost je! Ravnateljstvo SUZORja je že izdalo pravilnik o prostovoljnem višjem zavarovanju delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti. S tem pravilnikom je omogočeno vsem delodajalcem, če izpolnijo pogoje, ki jih pravilnik zahteva v interesu zaščite zakonitega zavarovanja pred enostransko preobremenitvijo, da morejo plačati za svoje delavce tudi večje prispevke, kakor so po zakonu predvideni ter da na ta način zagotovijo svojim delavcem večje rente.

Za pomorce je to višje zavarovanje s pristankom njih delodajalcev že izvedeno na podlagi pravilnika, ki ga je ravnateljstvo SUZORja na neki prejšnji seji tudi že odobrilo. Za pomorce se plačuje s pristankom delodajalcev namesto 3% 6 odstotni prispevek, od česar gre 1 odstotek za pokojnine starim in za delo nesposobnim pomorcem brez vsakega njihovega vplačila,

2 odstotka pa za povečanje zavarovanih rent pomorcev. Ni isti način more tudi vsak drug delodajalec, ki zaposluje več ko 100 delavcev, po določenih pogojih povečati pokojnine svojih delavcev. A tudi delodajalci z manj delavci morejo to storiti.«

— Ali se morejo skleniti višja zavarovanja tudi tako, da rastejo rente s številom let članstva?

»Po sprejetem pravilniku se morejo rente povečati samo na ta način, da se zakoniti zneski rente zvišajo v primeri s povišanimi prispevki, ne morejo pa se uvesti rente, ki bi rasle s trajanjem članstva v odstotku ali da bi se dajale starostne rente ali uvedle vdovske rente. Vendar pa pravilnik predvideva, da se bodo naknadno, če bi se pokazala potreba in možnost, izdelale še posebne tarife in posebni pogoji za takšno povečanje rent.«

— Ali morejo delodajalci ali obstoječi delavski pokojninski fond prenesti svoje pokojnine na Osrednji urad?

»Pravilnik, ki ga je sprejelo ravnateljstvo SUZORja, omogoča to, toda samo na ta način, da se za vsakega takega upokojenca vplača potrebno kapitalno kritje za njegovo pokojnino.«

Nova uredba o bratovskih skladnicah

Izjava ministra Kujundžića

Ministrski svet je odobril nova pravila bratovske skladnice, ki jih je predložil minister za gozdove in rudnike Kujundžić na podlagi posebnega pooblastila finančnega zakona. Nova pravila so bila že objavljena v »Službenih novinah« in so tudi že stopila v veljavo.

Pri tej priliki je dal minister Kujundžić daljšo izjavo, v kateri je med drugim dejal: Bratovske skladnice so ustanove obveznega socialnega zavarovanja rudarjev ter se vzdržujejo s prispevki rudarskih podjetij in rudarjev. Ze pred leti pa so prišle zaradi težke gospodarske krize v težaven položaj, in sicer predvsem zaradi zmanjšanih prejemkov ter povečanih izdatkov. Na podlagi izkušenj v zadnjih letih so se našle možnosti, da se bolj ustrezno potrebam rudarjev za izboljšanje njih pravic, ki jih imajo na podlagi tega zavarovanja ter se je moglo postaviti zavarovanje na bolj solidno podlago, da pa se vendar podjetja in rudarji ne obremenijo preveč.

Glavne izpremembe dosedanjih pravil so naslednje: Ustvaril se je nov oddelček za skrb za nezaposlene rudarje, ker se je izkazalo, da je tudi sedaj, v času konjunkturalnega nezaposlenosti rudarjev, za katere morajo skrbeti bratovske skladnice. Povečali so se zaslužki po kategorijah, po katerih se tudi določajo pokojnine in invalidnine, da bi te bolj ustrezale zvišanim zaslužkom rudarjev. Samo po sebi se razume, da bodo rudarji zaradi teh višjih prispevkov dobivali tudi višje pokojnine.

Kopači in zažigalci min, ki zaslužijo zaradi svojega težkega in nevarnega dela posebno pažnjo,

bodo mogli v bodoče priti v najvišjo kategorijo ter s tem dobili pravico do pokojnine že po 10 in tudi po 5 letih. V primeru njih smrti pa bo dobila njih rodbina pravico do pokojnine. Pokojninsko zavarovanje rudarjev se prične odslej že s 14. in ne šele z 18. letom, pa čeprav se smejo ti zaposlitvi samo v lažjih delih. Najvišja pokojnina, ki jo more dobiti rudar, je sedaj povečana na 80% zaslužka kategorije rudarja, do čim je dosedaj znašala samo 75%.

Začetna pokojnina znaša sedaj okoli 20% kategorijskega zaslužka. Pravico do popolne pokojnine si pridobi rudar po 35 letih službe. Če že prej ne nastopi zavarovani primer, dobi rudar pokojnino že s 60. letom starosti, kopači in zažigalci min pa že s 55. letom. Zboljšane pa so tudi podpore, ki jih dobi rudar v primeru bolezni na podlagi zavarovanja za primer bolezni. Zlasti pa je povečana bolniška podpora za žene in otroke.

Z novo uredbo se uvaža tudi zavarovanje za primer brezposelnosti.

Skupno je določenih šest kategorij dnevne mezde, in sicer: izven kategorije 50 din, I. 42, II. 36, III. 30, IV. 25, V. 20 in VI. 16 din dnevne mezde. V zadnji kategoriji so vajenci in učenci, v V. pa mlajši zunanji delavci, dnevničarji in delavke.

Predsednik Mehike Cardenas je razveljavil vse pogodbe z ameriškimi petrolejskimi družbami. Mehška vlada je opozorila te družbe, da bo spoštovala njih pravice le, če bodo redno plačevali mehiški vladi določene odstotke svojih dohodkov. Ameriške družbe so se že obrnile na washingtonsko vlado, da intervenira v njihovo korist.

Politične vesti

Bolgarska vlada je odredila, da se vsi politični interniranci spuste za božične praznike domov.

Ministrski predsednik Goga je poslal Mussoliniju brzojavko, v kateri pravi med drugim: Ko sprejema po zaupanju kralja predsedstvo vlade, želi takoj v začetku svoje vlade poudariti glavne svoje smernice. Romunski narod, ki je šele pred kratkim prišel do naravnih pravic svoje zgodovinske misije, se vedno zaveda svojega rimskega pokolenja in z globokim občudovanjem spremlja razvoj nove Italije pod vodstvom Mussolinija. Prosi, da ponovno sprejme zagotovilo njegovega največjega spoštovanja.

Mussolini je na to brzojavko odgovoril z daljšo brzojavko, v kateri se zahvaljuje za izražene prijateljske občutke ter poudarja, da tudi on želi, da se romunsko-italijansko prijateljstvo čim bolj poglobi. S pravico je Romunija ponosna na svojo sorodnost z italijanskim narodom. So pa še druge vezi, ki družijo oba naroda in ki omogočajo čim tesnejše sodelovanje obeh dežel.

Svojo in Mussolinijevo brzojavko je prečital ministrski predsednik Goga pred novinarji ter dodal, da bo vodil svojo politiko v duhu svoje poslanice Mussoliniju. Njegova želja je, da se odnosi med Romunijo in Italijo čim bolj poglobijo. Bil je vedno velik prijatelj Italije ter je v času sankcij v romunskem parlamentu odkrito in odločno nastopil za Italijo. Vedno je bil občudovalec Mussolinija, ki je rešil Italijo pred polomom in katastrofo ter jo dvignil na sedanjo višino velesile, ki v mednarodnem svetu nekaj pomeni.

Dopisniki poljskih listov poročajo iz Bukarešte, da je Goga naročil svojemu romunskemu poslaniku v Varšavi, da predlaga zunanjemu ministru Becku podpis prijateljske pogodbe med Poljsko, Romunijo in Jugoslavijo. V večernih varšavskih listih pa je objavila poljska vlada, da o takem predlogu še nič ne ve.

Francija je takoj po objavi programa nove romunske vlade ustavila vse dobave orožja in vojnega materiala Romuniji.

Romunski zun. minister Miceșcu je ob nastopu svojega mesta poslal na vse strani brzojavke in tako tudi Litvinovu, kateremu je sporočil, da se veseli sodelovanja z njim.

Predsednik Roosevelt je otvoril novo zasedanje zveznega kongresa s posebno poslanico, v kateri je najprej govoril o ameriških notranjih zadevah, nato pa prešel na zunanjo politiko ter podčrtal, da se morajo Združene države Sev. Amerike v obrambo miru in svojih interesov na novo orožiti. Nato je v skladu svojega znamenitega čičaškega govora naglasil, da morajo Združene države sodelovati v borbi proti mednarodnim konfliktom. Opuščanje demokratičnih režimov je povzročilo po svetu nespoštovanje mednarodnih pogodb, kar ogroža mir. Nato je v jasnih besedah poudaril prednosti demokratičnih režimov ter nujnost, da Amerika brani svetovna demokratična načela. Njegov govor je sprejel kongres s splošnim odobravanjem.

Kitajska letala so nenadoma bombardirala Nanking ter zadela več poslopij, v katerih so bile japonske čete in japonske pisarne. Tudi okoli Hangčova so dosegli Kitajci nekatere uspehe. Japonci pa se pripravljajo, da začno ofenzivo proti Kantonu, da bi Kitajsko čisto odrezali od dovoza orožja z morja.

Pri Sangaju se je zgodil nov mednarodni incident, ker je skupina japonskih vojakov pretepla dva angleška prometna uradnika.

Marsal Cangkajšek je odložil mesto predsednika vlade, da se more ves posvetiti vojaški obrambi Kitajske. Predsedstvo vlade je prevzel dosedanj finančni minister Kung.

Egiptski parlament je bil razpuščen. Vlada je dobila pooblastilo, da izdela nov volilni red, ki bi veljal že za prve volitve v parlament.

Po portugalskih vesteh je padlo v boju za Teruel na obeh straneh okoli 40.000 vojakov. Po poročilih republikancev boj za Teruelo še ni končan, temveč se vodijo boji še po ulicah mesta.

Irska ima novo ustavo ter je z njo postala popolnoma neodvisna država. Ne imenuje se več »Svobodna irska država«, temveč čisto navadno Irska. Angleška vlada je izjavila, da more veljati nova ustava le za Irsko samo, da pa se njeni odnosi do Anglije niso prav nič spremenili. Severna Irska pa je izjavila, da ostane zvesta Angliji in da ne priznava nove ustave.

Denarstvo

Načrt za amortizacijo 3% obveznic za kmetijske dolgove

Finančni minister je predpisal naslednji načrt amortizacije 3% obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov:

Ker še ni dokončno določena višina dolga za 3%ne obveznice za likvidacijo kmetijskih dolgov, ki se morajo razdeliti v smislu čl. 10. in 11. uredbe, je bilo natisnjenih že 700.000 obveznic v nominalnem znesku pol milijarde din. Te obveznice se razdelje tako:

kosov	po din	skupno za milijonov din
100	500.000	50
500	100.000	50
1.000	50.000	50
5.000	30.000	150
10.000	20.000	200

Do 15. decembra 1937 je bilo izdanih 102.035 obveznic za skupni znesek 114.925.000 din.

Ker se morajo te obveznice amortizirati v 20 letih, od 2. marca 1938 do 1. marca 1957, znaša državni dolg za te obveznice 114.925.000 dinarjev, za katere je treba na leto plačati za amortizacijo 4 milijone 300.000 din.

Amortizacija obveznic je možna na štiri načine: 1. z žrebanjem, 2. s svobodnim odkupom po dnevnem tečaju, 3. s sprejemom obveznic v plačilo davčnih zaostankov in 4. z izplačilom neplačanih prenosnih dopolnilnih taks (rednih in kazenskih), ki so se morale izvršiti do konca l. 1935. Amortizirale pa se bodo tudi kot propadle kavcije.

Z upoštevanjem vsega tega je finančni minister odredil:

Oddelek za državne dolgove mora do 31. marca 1938 ugotoviti nominalni znesek obveznic, ki so pripadle državi do 28. februarja 1938 v plačilo davčnih zaostankov ter neplačanih dopolnilnih taks zaključno 1935. leta.

Tako določeni nominalni znesek se bo uporabil za amortizacijo in odštel od vsote 4.300.000 din, ostalek te vsote pa se bo, ker bo tečaj obveznic izpod paritete, uporabil za odkup obveznic za amortizacijo. Če je določeni znesek obveznic, ki pripadejo državi večji od 4 milijone 300.000 din, a manjši od ostanka razpoložljivega kredita za amortizacijo po proračunu za leto 1937/38., potem se more ta višek uporabiti za zvišano prvo ali drugo amortizacijo.

Razlika med kreditom po proračunu ter efektivnim zneskom ostanka odplačila v višini 4 milijone 300.000 din ter obresti po kuponu št. 1 se bo uporabila predvsem za izplačilo presežka obveznic po točki 3., nato pa za odkup v svrhu amortizacije.

Upoštevač vse to bo PAB začel s 1. marcem 1938 izdajala obveznice brez kuponov ter izplačevala kupone v gotovini v breme kredita za anuitetno službo za te obveznice.

PAB bo začela izplačevati kupone št. I s 1. marcem 1938.

Za glavnega tajnika beogradske borze je bil izvoljen dr. Jovan Gašić, dosedaj šef kabineta predsednika vlade.

Naša Narodna banka je začela zopet kupovati zlato v Londonu. Tako je bilo po londonskih vesteh v času od 20. do 23. decembra kupljeno za Jugoslavijo zlata za 100.279 funtov.

Turška vlada je objavila zakon, po katerem morajo vse banke, domače ko tuje, izročiti Narodni banki vse devize, razen kreditov, ki so jih prejeli finančni zavodi v tuji valuti.

Brazilijska je uvedla devizni monopol ter ima samo Banco de Brasil pravico do kupčij z devizami. Banka bo nakupovala devize po tečaju 173 milreisa za 1 ameriški dolar. Devize se več ne dodeljujejo ter morajo uvozniki plačati svoje obveznosti v milreislh. Za devize, ki se bodo kasneje dodelile, bo treba plačati 3%ni davek.

Skupščina Glavne zadružne zveze

Po novem zadružnem zakonu mora biti za vso državo le ena glavna zadružna zveza. Dosedanja Glavna zadružna zveza je mnenja, da se tej zahtevi zakona ustreže, če se ona prilagodi novim določilom. Del zadružnih zvez pa je bil mnenja, da se mora ustanoviti od vseh zadružnih zvez nova Glavna zveza. Poskusi, da bi se dosegel med obema skupinama kompromis so se ponesrečili.

Zato je sklicala Glavna zadružna zveza za ponedeljek občni zbor, da se to vprašanje reši. Na občni zbor so prišli tudi zastopniki zadružnih zvez, ki so se udeležili tudi občnega zbora, ki ga je sklicala za 3. december 1937 skupina, ki je zahtevala ustanovitev nove glavne zadružne zveze. Zato je bilo tudi zanimanje za ponedeljkov občni zbor stare Glavne zadružne zveze precejšnje.

Občni zbor je otvoril podpredsednik minister Gjorgjević, ki je še pred prehodom na dnevni red prečital pismo, ki mu ga je poslal dr. Korošec kot predsednik Glavne zadružne zveze. Obžaluje, da se zaradi bolezni občnega zbora ne more udeležiti. Nato govori o silnem napredku Glavne

zadružne zveze, ki je v začetku štela le 11 zvez s 4565 zadrugami, sedaj pa šteje 21 zadružnih zvez z več ko 8000 zadrugami. Novi zadružni zakon je zaslug stare Glavne zadružne zveze, ki je v smislu novega zadružnega zakona tudi edina, ki more biti po novem zadružnem zakonu osrednja zveza. Veruje, da bo Glavna zadružna zveza tudi svojo misijo še nadalje ugodno izvrševala.

Nato je minister Gjorgjević govoril o zaslugah Glavne zadružne zveze za napredek zadružništva ter kmetijskega prebivalstva. — Predlaga pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, kr. namestnikom, predsedniku vlade, notranjemu ministru in resornim ministrom.

Tajnik zveze je prečital nato letni poročili za l. 1936. in 1937. V debati se je priglasil k besedi le en delegat, ki je med drugim zahteval, da daje Poštna hranilnica posojila ne le v višini do polovice terjatev zadrug do PAB, temveč do 100 odstotkov, ker se drugače ne bo doseglo normalno poslovanje zadrug. Nato je bilo poročilo uprave sprejeto.

Občni zbor je bil prekinjen, da bi se dosegel sporazum med obema taboroma zadružnikov. Vsa poga-

Trajen posel

se more doseči samo s trajno dobro kakovostjo. Tako blago je Kneippova sladna kava, kar Vam zajamči pri prodaji primeren zaslužek.

janja pa so bila zama. Najbolj so ugovarjali temu, da bi bila stara Glavna zadružna zveza osrednja organizacija zadružništva, zastopniki uradniških nabavljalnih zadrug, ki niso odnehali od svojega stališča, da se mora ustanoviti nova glavna zadružna zveza.

Njih stališče pa ni prodrlo, temveč so bila sprejeta predložena pravila, s katerimi se je Glavna zadružna zveza prilagodila novemu zadružnemu zakonu. Ko bodo ta pravila potrjena, bo novi občni zbor Glavne zadružne zveze izvolil upravni odbor, ki bo štel 50 članov ter nadzorni odbor s 25 člani. Oba se bosta izvolila s tajnimi volitvami po proporeu.

Občnega zbora Glavne zadružne zveze so se udeležili zastopniki vseh treh slovenskih revizijskih zvez.

niki nimajo s to uredbo ničesar opraviti. To je brezdvomno, če je sedež njihove obrti na našem ozemlju; v tem primeru velja za njih o. z. Kaj pa je z onimi, ki imajo sedež svojega podjetja v inozemstvu in prihajajo k nam pod zaščito § 114. o. z. in trgovskih konvencij? Reklo bi se, da se na nje ne nanaša uredba, ker vendar niso v naši državi »zaposleni«. Ni nam znano, da bi bilo kjer koli določeno, koliko dni, tednov ali mesecev v letu sme poslovati v naši državi trgovci po § 144. o. z., da ne izgubi iz njega izvirajočih pravic. Znani so nam pa iz prakse primeri, ko delajo tuji trg. zastopniki v letu 10 mesecev in več v naši državi. Kje so ti zaposleni dejansko in kje pravno? Če pridejo v stiske pred našo uredbo, češ da dejansko poslujejo v naši državi, ne da bi imeli dovoljenje, se sklicujejo na trg. konvencije in § 144., pri čemer najdejo oporo v sami uredbi, katere § 25. pravi, da imajo prednost trg. pogodbe, če konkurirajo z uredbo. Torej, kakor o. z. nudi tudi pomanjkljivost uredbe inoz. trg. zastopnikom možnost, da odjedajo brez vsake obrtne avtorizacije, brez predpisanih kvalifikacij in brez davčnih bremen našim domačim trg. zastopnikom kruh.

Na trg. potnika se nanaša § 147. o. z., ki dovoljuje, da isti potuje istočasno za več tvrdk, če ima toliko legitimacijskih kart kolikor tvrdk zastopa. Po našem stališču, da je trg. potnik nameščenec, da je določba o. z. teoretično nesmiselna, vsekakor pa praktično za nas škodljiva. Škodljiva, ker zamagluje pravni položaj trgovskega potnika, kar je rodilo posledico v trg. pogodbah.

V naši trg. pogodbi z Avstrijo in Poljsko je izrečno rečeno, da smeta avstrijski in poljski trg. potnik potovati za toliko tvrdk, kolikor jih imata zapisanih v svoji legit. karti. Res omogoča § 147. domačemu trg. potniku, ki more zastopati istočasno več tvrdk, večji zaslužek, zato se pa na drugi strani izraža v trg. pogodbah, ki omogočajo celemu številu inozemskih tvrdk, da pošiljajo na skupne stroške enega samega potnika k nam. In ne samo avstrijskim in poljskim, ampak tudi onim iz držav, ki imajo z našo trg. pogodbo po načelu »največje ugodnosti«; teh je pa cela vrsta.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarsko sodelovanje Romunije, Jugoslavije in Bolgarske

Budimpeštanski list »Magyarország« je objavil članek o pripravljanju gospodarskega sporazuma med Romunijo, Jugoslavijo in Bolgarsko glede njih izvoza v Nemčijo in Italijo. List piše, da so se v ta namen pogajanja že začela in da bo sporazum dosežen še ta mesec. Vest madžarskega lista pa ni čisto pravilna. Kajti dejansko gre za sporazum, ki je bil že dosežen med Madžarsko, Jugoslavijo in Romunijo in kateremu naj bi se le priključila še Bolgarska. Budimpeštanski list pa je Madžarsko najbrže namenoma izpustil, ker se boji, da bi zadel v občutljivost Italije in Nemčije. Ze sklenjeni sporazum pa se tiče le izvoza živine ter se tudi že izvaja. V skupnem odboru je zastopnik Jugoslavije tudi predsednik odbora.

Kako se moremo braniti pred inozemskimi trgovskimi potniki in zastopniki

II.

Na drugi strani pa postavljajo poznejše določbe samega o. z. njegov § 7. na laž: §§ 196., 197., 198. prav znatno zapostavljajo pri oddaji državnih dobav inozemske konkurente za domačini, § 866. v zvezi s § 371. pa odreka inozemcem aktivno in pasivno volilno pravico v prisilne gospodarske organizacije. (Sicer pa pomeni cela uredba o zaposlitvi inozemcev zavajiranje § 7.) Ker govori § 7. »o izvrševanju obrti«, se ne more nanašati na trg. potnika, ampak le na trg. zastopnika kot samostojnega obrtnika. To pa zato, ker mora po o. z. imeti vsaka obrt svoj sedež; ker pa omejuje naš o. z. obrti na našem ozemlju (kar je samo po sebi umevno), sledi iz tega, da se § 7. nanaša samo na one inozemce-obrtnike, katerih obrt je etabliрана na našem ozemlju.

§ 7. se poziva na trg. pogodbe z inozemstvom. Te dovoljujejo inozemskim podjetnikom oboje: da prihajajo v našo državo po poslih, ki ustrezajo njihovim obrti, ki je etabliрана v inozemstvu, pa tudi, da se naselijo v naši državi in tu izvršujejo svojo obrt. Katero od teh pravic ima v mislih § 7., tega ne pove. Enkrat iz gori navedenega razloga, potem pa zato, ker se § 144. o. z. posebno bavi s podjetniki s sedežem obrti v inozemstvu, menimo upravičeno, da § 7. govori o inozemcih, etabliраниh na naših tleh. § 7. ureja torej obveze in pravice inozemskega trg. zastopnika, etabliiranega pri nas, § 144. pa pravice in obveze trg. zastopnika, etabliiranega v inozemstvu. Na prvi pogled po § 144. ta druga trditve ne izgleda utemeljena, vendar je pa ne bo šlo prerekat. V čem namreč obstoji obrt trg. zastopnika? V tem, da zbira za tuj račun naročila (in s tem pogojno sklepajo kupčije). Ravno to pa smejo delati inozemska podjetja in njihovi trg. potniki v naši državi, če se prilagode trg. konvencijam med našo in njihovo državo. Trg. zastopnik je trgovec, samostojen obrtnik, torej podjetnik. Njegov poklic je, da zbira naročila. Seveda ničesar ne proizvaja v svojem podjetju, am-

pak tega § 144. tudi ne zahteva. Ali namenoma ne, ali pa samo iz površnosti, tega presoditi ne moremo. Trg. zastopnik, ki ima svoje podjetje v inozemstvu, sme torej pri nas poslovati po § 144. Določba § 144. je pa recipirana v skoraj vseh naših trg. pogodbah, oziroma najbrž je vnesena v o. z. zato, ker naše trg. pogodbe vsebujejo take obveze napram inozemstvu.

Za izvrševanje svojih pravic po § 144. rabi inoz. podjetnik (torej trg. zastopnik) po trg. pogodbah in po konvenciji o olajšavah pri carinjenju trg. vzorcev iz leta 1923 (jugosl. zakon iz leta 1929) edino legitimacijsko karto, izdano od njegove pristojne domače obrtne oblasti. Za domačega trg. zastopnika pa velja § 148, noveliran z uredbo ministra trg. in ind. z dne 30. okt. 1937, II. br. 41.080/U, po kateri spada obrt trgovskega zastopnika v kategorijo obrti iz § 60 o. z., za katero obrt ni več zadostna pooblastitev po § 3., t. 1/1 o. z., ampak je potrebno dovoljenje po § 3., t. 1/2, do katerega pa pride le oni, ki ustreza razen pogojev, ki so v splošno predpisani za vsa obrtna dovolila, tudi še pogoju, da ima kvalifikacijo, za samostojnega trgovca. Domačin plača davke, ima svoje režije in je pod strogim oblastnim nadzorstvom. Kaka je pa kvalifikacija inoz. trg. zastopnika, v čem obstoji njegovo inozemsko podjetje (mogoče v sobi z mizo in dvema stoloma, mogoče tudi to ne) ali plačuje kaj kake davke ali ne, o vsem tem naše oblasti ne smejo povpraševati, čim je mož v posesti legitimacijske karte. Da, ravno imenovana konvencija jim celo daje pravico na ali povsem brezplačno vizo za potovanja v našo državo ali pa na vizo po znatno znižani tarifi. Ta primer nam pokazuje že pretirano liberalnost naše države napram inozemcem.

Kot ideal mednarodne solidarnosti je proglasil ženevski mednarodni urad za delo aplikacijo nacionalnega principa, po katerem se inozemcem ne prizna samo reciprociteta, t. j. one pravice, ki

jih uživajo lastni državljani v domovini inozemca, ampak popolno enakopravnost z domačini. Naša država je pa celo ta ideal prekosila in daje inoz. trg. agentom znatno večje ugodnosti, kakor svojim lastnim državljanom.

Glede postopanja z inozemskimi trgovci ali njihovimi potniki imamo samo dve vrsti določb v trg. pogodbah naše države: ali jim naša država priznava enakopravnost z domačini, ali pa je v trg. pogodbi drugi sopogodbenci zajamčeno isto, kar naša država daje državi z največjo pogodnostjo — kar je praktično seveda isto, kakor prvo.

Vzlic svoji širokogrudnosti pa smatra o. z. vendar za potrebno, da pribija v posebni določbi (§ 429.), da imajo trgovske pogodbe prednost, če bi prišle v konkurenco z o. z. Če se spomnimo tega, kar smo rekli o § 7. in o enakopravnosti inozemcev z domačini v naši državi, naloga uradnika, ki ima porabljeni o. z. s § 429. pred seboj ni lahka. Ze definicijo inozemskega podjetja, ki jo bo uradnik v praksi uporabljal vsakodnevno, bo zama iskal v naši zakonodaji. Jasno je seveda, da je podjetje, ki ima svoj sedež v inozemstvu, za nas inozemsko.

Katera podjetja, etabliрана na našem ozemlju, so pa domača, katera inozemska? Pomagati si moramo le s § 196. o. z., ki pravi, da se sme smatrati za proizvedeno v naši državi le ono blago, 1. če je inštalacija podjetja na naših tleh, 2. če se predelujejo surovine ali polfabrikati domačega izvora in če je pogonska moč domača, 3. če podjetje zaposluje domače pomožne osebe in če ga vodi Jugoslovan (kot lastnik ali poslovodja?), oziroma pri juridičnih osebah, če je poslovodja Jugoslovan in če je večina upravnega sveta jugoslovanska.

Po čl. 8. uredbe o zaposlitvi inozemcev od 29. marca 1935, ki pravi, da se ona ne nanaša na osebe, ki opravljajo samostojno obrt, za kar je potrebna pooblastitev ali dovoljenje po o. z., bi izgledalo, da inozemski trgovski zastopniki kot samostojni podjet-

Drugod se grade železniške proge

Prometno ministrstvo je sklenilo pogodbo s »Francosko« družbo Bagnolles o graditvi proge Kuršumlija—Priština. Proga bo normalnotirna ter bo dolga 68 km. Veljala bo po proračunu 160 milijonov dinarjev. V državnem proračunu za l. 1938/39. je že za to progo predvidenih 52 milijonov din. Gradila pa se bo tudi železnica v Ploče, novo pristanišče, ki ga hočejo pri nas na vsak način zgraditi, čeprav so gospodarski ljudje dejali, da je to pristanišče ena zadnjih naših potreb.

Pa o tem ne bomo tu razpravljali, ker bi nas to privedlo predaleč. Pač pa naj bo na tem mestu poudarjeno, da ni nobenega govora o graditvi proge Črnomelj—Vrbovsko, pa čeprav je ta v državnem železniškem programu označena kot proga, ki se mora graditi med prvimi.

Tako mora Slovenija še nadalje čakati na zvezo z morjem in čeprav bi bila ta zveza tudi v največjem državnem interesu in prav gotovo mnogo bolj rentabilna kakor je proga Kuršumlija—Priština, bomo morali na njo čakati še bogzna koliko let,

Širite »Trgovski list«!

Državni dohodki še vedno rastejo

V novembru so znašali državni dohodki 1.124,6 milijona din, to je za 215 milijonov več, kakor je bilo proračunano. November je bil leta 1937. že četrty mesec, ko so presežali državni dohodki eno milijardo dinarjev.

Posredni davki so dali v primeri z novembrom 1936 za 60 milijonov več, trošarina za 20, takse za 21, carine pa za 17,5 milijona din.

Neposredni davki so se povečali za skoraj 52 milijonov.

Višek monopolističnih dohodkov je dal 11,4 milijona din.

Največji plus od vseh državnih podjetij so dale državne železnice, katerih dohodki so se povečali od 195,9 na 215,5 milijona din. Jasen dokaz, da je zvišanje železniških tarif popolnoma neupravičeno.

Državni izdatki so znašali v novembru 965,8 milijona din in so bili torej manjši od dohodkov za 158,8 milijona din.

Skupno znaša presežek dohodkov v prvih osmih mesecih tekočega proračunskega leta 830 milijonov din.

Zunanja trgovina

Francoska vlada je znižala uvožno takso za naš les od 64 na 8 frankov za stot. Za les, ki smo ga izvozili v Francijo, je bila ta taksa že prej znižana na 8 frankov, sedaj je znižana tudi za les, ki ga izvažamo v Alžir. Naš lesni kontingent za Alžir nam je istočasno zvišala francoska vlada od 30.000 na 45.000 ton.

Francoska vlada je povišala uvožno carino še za nekatere predmete, tako za zlato in srebrni prah, železne opilke, pavolnate rokavice, aparate za gretje, cilindre za motorje, lovske patrone, izdelke iz

činka, glasbene instrumente, kavčukaste tkanine in risarske instrumente. Carine so povprečno povišane za 30 do 40 %, za nekatere predmete pa tudi za 300 %.

Zaradi bojkota japonskega blaga, ki se v Ameriki zlasti zaradi napada na topničarko »Paney« zelo močno širi, so začeli v Ameriki zlasti kupovati češkoslovaško blago.

Med Italijo in Nizozemsko je bila podpisana nova trgovinska pogodba. Meja sprejemne kapacitete nemškega gospodarstva še ni dosežena, čeprav je brezposelnost odpravljena, tako ugotavlja berlinski konjunktorni zavod. Ta pa predvsem zaradi povečanja prebivalstva, napredka tehnike in prometa. Celo v agrarni proizvodnji bi se moglo doseči še večji uspehi. Pač pa so nastale razne težave pri preskrbovanju industrije s surovinami.

Škodovi zavodi bodo po naročilu afganske vlade zgradili v Afganistanu dve tvornici sladkorja. Afganistan potrebuje na leto 25 do 30 tisoč ton sladkorja. Škodovi zavodi bodo nadalje zgradili v Afganistanu še več visokih zgradb in gradbenih del.

Ameriška industrija jekla je slabo zaposlena ter je več tovarn popolnoma ustavilo delo. Tudi avtomobilska industrija je zelo slabo zaposlena. Razen Forda je večina tovarn ustavila delo. Vendar pa upajo, da bo družba General Motors le še dosegla ugodno bilanco, ker upajo, da se bo v januarju odjem dvignil.

Japonska se je začela živahno zanimati za grške rude ter je v novembru in decembru kupila 2600 manganove, 2000 ton železne rude ter znatne količine žvepla. V kompenciacijo bo izvažala Japonska v Grčijo bombažne izdelke ter svilo.

Prijava rentnine

Davčna uprava razglasa:

Vse osebe, ki imajo dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, so dolžne te dohodke napovedati v roku od 1. januarja do 31. januarja 1938.

Rentnina se plača na dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, ki niso zavezani zemljarini, hišnemu davku, pridobitini, niti družbenemu, niti uslužbenskemu davku.

Kot taki dohodki se smatrajo posebno:

1. obresti in rente od obveznic (obligacij), če niso s posebnim zakonom tega davka oproščene;
2. obresti od dolgov kakršne koli vrste;
3. obresti od zaostale kupnine;
4. obresti od hranilnih vlog kakršne koli vrste;
- 5.časne ali doživljenjske rente, alimentacije, preužitki, zavarovalne rente;
6. rente (povračila, odškodnine) za odstopitev pravice izkoriščevanja patentov, avtorskega prava, privilegijev, za odstopitev pravice kopanja rudnega blaga, uporabe mineralnih izvirov in podobno;
7. obresti, rente, dividende in slični ponavljajoči se prejemki iz inozemstva;
8. najemnine, zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku;
9. zakupnine za stavbišča in druga zemljišča, če so večja od katastrskega čistega dohodka, brez ozira na to, kako se ta zemljišča izkoriščajo. (Prav tako je treba prijaviti zakupnine za dvorišča, čeprav so velika samo do 500 m², ako so dana v zakup ločeno od poslopja.)

Predmet obdačenja je v letu 1937. stvarno doseženi dohodek.

Davčne prijave morajo vložiti upniki, t. j. osebe, ki te dohodke prejemajo. Ako se upnik nahaja v inozemstvu, mora napoved vložiti dolжник, ki mora tudi davek plačati mesto upnika. Za one osebe pa, ki se nahajajo v inozemstvu, pa prejemajo imenovane rente od odstopljenih pravic, izkoriščanja patentov, avtorskega prava i. dr. iz tuzemstva, mora napoved vložiti in davek plačati dolжник, oziroma podjetje, ki te rente izplačuje.

Po čl. 6. zakona o samskem davku morajo davčni zavezanci rentnine v napovedi navesti razen ostalih podatkov še okolnost, ali so samski, vdovci, brez otrok, oziroma ločeni, in koliko so stari.

Kdor napovedi ne vloži v roku, določenem v tem pozivu, bo plačal

kot kazen 3 % odmerjenega osnovnega davka, a 10 %, če napovedi ne vloži niti na osebni poziv v roku osmih dni.

Davčna napoved za rentnino se vloga pri oni davčni upravi ali občini, pod katero ima davčni zavezanec svoje gospodinjstvo (ne glede na kraj, kjer se nahaja predmet, od čigar dohodka se plača rentnina). Gospodinjstvo se smatra da je tam, kjer davčni zavezanec redno stanuje skupaj s člani gospodinjstva.

Obrazec davčne napovedi pri davčni upravi ali občini po 50 p.

Davčni zavezaneec lahko zahteva potrdilo, da je napoved vložil.

Doma in po svetu

»Hrvatski dnevnik« je v svoji letošnji številki poudaril, da vstopa hrvatski narod v novo leto z istimi zahtevami in z istim programom kot lani. Nič bistvenega se ni zgodilo, kar bi spremenilo njegovo stališče. Med svojimi pristaši pa bo Hrvatska seljačka stranka delala na to, da vlada med vsemi pravicami mir in da se še bolj utrdi discipliniranost hrvatskega naroda.

Zagrebska podružnica drž. hip. banke je nakazala upravi zagrebske univerze 24.100.000 din od zahtevanega 40 milijonskega kredita za zgraditev nekaterih novih univerzitetnih poslopij ter za preureditev starih. 900.000 din si je Drž. hip. banka pridržala na račun prve anuitete.

V Beograd je prišel znani italijanski finančnik grof Volpi, da organizira veliko razstavo italijanske umetnosti. Grof Volpi je znan tudi kot velik mecen umetnosti.

Prometni minister Spaho je izjavil, da se pripravlja elektrifikacija železniške proge Susak—Srboske Moravice.

V nedeljo je bil pokopan v Ljubljani učitelj, politik in zaslužni slovenski pisatelj Fran Jaklič. Posebno kot pisatelj kmečkih povesti si je pridobil tudi za Dolenjsko, zlasti za Dobropolje in okolice, kjer je bil celo vrsto let nadučitelj. Zaslužnemu slovenskemu kulturnemu delavcu bodi ohranjen svetel spomin!

Umri je šolski nadzornik v p. Leopold Puncuh, ki je bil dolgo vrsto let šolski vodja v Logatcu. Pokojnik je bil še iz one stare garde slovenskih učiteljev, ki se je proslavila ne le s svojim vzornim delom na šolskem polju, temveč tudi na narodnem. Tudi za dvig slovenskega gospodarstva je storil pok. Puncuh mnogo. Bodi mu ohranjen svetel spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Župnija Solkan je bila kot najstarejša goriška župnija povišana v nadžupnijo. Za prvega nadžupnika je bil imenovan dr. Kjačič.

Nova župnija v Mostah je bila v nedeljo slovesno ustanovljena.

Angleški vojni minister je razložil novinarjem angleški oboroževalni načrt. Angleška pehota bo tehnično tako opremljena, da bo imel vsak vojak svojo strojnico, ki bo oddajala do 600 strel na minuto. Uvedeni bodo novi protiletalski topovi, ki se bodo uravnali elektromehanično. Uvedli se bodo posebno mali tanki za pehoto, artilerija pa bo dobila večje tanke. A tudi z vsemi drugimi tehničnimi pripravami bo angleška vojska opremljena kar najbolje. Ni treba posebej naglašati, da se bo zelo spopolnila tudi angleška mornarica. Te dni začno graditi novo oklopnico v izmeri 46.000 ton. Imela bo 40 cm topove, ki bodo streljali 32 km daleč.

Anglija pripravlja posebne »mirovne« pogoje, ki jih bo predložila, ko bo njeno oboroževanje v glavnem končano. Ti pogoji so: Med evropskimi državami se sklene gospodarski sporazum po načrtu van Zeelandia. Ustanovi se direktorij štirih velesil. Iz versajske mirovne pogodbe se izločijo vsa politična določila. Zveza narodov pa se reformira. Skliče se zaradi nemških kolonialnih zahtev kolonialna konferenca. Oboroževanje se omeji za dobo 5 let.

Avstrijska vlada je prepovedala vstop v Avstrijo židovskim beguncem iz Romunije. Enako prepoved je izdala Madžarska. Tudi Češkoslovaška pripravlja podobno prepoved.

Bolgarski proračun za l. 1938. znaša 7.200 milijonov levov, za 1036 milijonov več ko lanski. Proračun se je povečal predvsem zaradi večjih izdatkov za vojsko.

Angleški zunanji minister Eden je odpotoval na dopust v južno Francijo, kjer ostane do 17. januarja, ko se sestane Svet Zveze narodov.

Občinski svet Pariza je sklenil, da se bo ena pariških ulic imenovala po maršalu Pilsudskem.

Romunska vlada je ustanovila pri ministrskem predsedništvu dvočlanski direktorij, ki bo odločal o vseh manjšinskih vprašanjih. V direktoriju bodo imeli Nemci in Madžari po enega zastopnika.

Vodja romunske železne garde Codreanu je izjavil, da se železna garda prihodnjih parlamentarnih volitev ne bo udeležila, ker za njo še ni nastopil pravi čas. Svojo moč pa je že pokazala pri zadnjih volitvah.

Zidovski svetovni kongres je poslal na Zvezo narodov posebno spomenico zaradi protizidovskih ukrepov nove romunske vlade. O spomenici bo razpravljala Svet Zveze narodov že na svojem januarskem zasedanju.

1500 Romunov je odpotovalo v treh posebnih vlakih v Rim. Med izletniki je zelo veliko romunskih političnih in kulturnih delavcev.

30.000 italijanskih poljedelskih delavcev odide v začetku marca na delo v južno-nemške dežele. Italijanski delavci bodo prejeli iste plače ko nemški.

Stavkati so začeli delavci v leskoviški tovarni konoplje in vrvi. Dosedanja pogajanja so bila brezuspešna.

Znani beograjski ustanovitelj zadrug, Josip Česljarevič, ki je ustanovil nič manj ko 300 zadrug, je bil obsojen na leto dni robije in tri leta izgube častnih pravic.

Nezgodje jugoslovanskih parnikov. V parnik »Srdj« se je zaletel neki neznan parnik ter se je »Srdj« potopil. Dva mornarja sta utonila.

Parnik »Bled« je naseljen pri vstopu v grško pristanišče Penez. Tovor so morali preložiti na drug parnik. Parnik »Split« pa si je pri šibeniku poškodoval krmilo in so ga morali odpeljati v popravilo.

Na novoletno jutro je do tal pogorela parna žaga g. Franca Marčiča v Slovenjem Gradcu. Škoda znaša okoli 400.000 din.

Kuriva 33 %, jeze 100 % — Šiška.

To prištedi Lutz-peč — Šiška.

Mraz je pritisnil po vsej Evropi ter prihajajo iz vseh držav številna poročila o smrtnih žrtvah, ki jih je zahteval mraz.

Pri Schnebergu v Avstriji je plaz zasul 8 smučarjev. Čeprav so ljudje takoj prihiteli na pomoč, ni bilo mogoče nikogar več rešiti.

V nekem japonskem kinematografu se je med predstavo vdrl strop. 79 ljudi je bilo ubitih, 23 pa nevarno ranjenih.

V Ameriki so prišli na sled ogromni slepariji, katere žrtve so postali Slovaki, ki so naseljeni v državah Pennsilvanija, New York in New Jersey. Ti sleparji so govorili Slovakom, da imajo velika zemljišča v Long Islandu, kjer bodo vsi dobili zemljo. Nad 2 milijona dolarjev so v ta namen dali slovaški delavci sleparjem.

Ze v 24 urah

barva, plestra in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srance, ovratnike in manšete. Pere suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6 Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Položaj na žitnem trgu

Na mednarodnem žitnem trgu je znova nastalo pomirjenje. Samo prehodna hausse je popustila, ker je padlo povpraševanje, iz Argentine pa so prišle ugodne vesti o žetvi. Poleg tega je bila ponudena večja količina avstralske pšenice. Švica bo nabavila na madžarskem 750.000 stotov pšenice ter je bila prva tretjina naročila že izvršena. Na domačem žitnem trgu je nastalo v zvezi s prazniki popolno zatišje. Do pravoslavnih praznikov se položaj najbrže ne bo spremenil.

Prizad plačuje še nadalje pšenico po 168 din, to je skoraj 50 din nad svetovno pariteto.

Svetovni trg za koruzo pa kaže bolj čvrsto tendenco. Cena za argentinsko koruzo se je utrčila, prav tako pa tudi v Evropi. Plovba na Donavi je sedaj ustavljena ter je zato povpraševanje po blagu večje. Na trgu je začel zopet kupovati koruzo Prizad ter jo plačeval po 90 do 91 din. Našo koruzo pa so kupovali tudi avstrijski in skandinavski uvozniki, ki so mestoma plačali koruzo tudi po 104 din.

Za druge žitarice ni bilo v zadnjem času nobenega pravega zanimanja.

Radio Ljubljana

Petek, dne 7. jan. 11.00: Šolska ura: Naša mladina za izseljenško mladino, deklamacija, petje, govor — vodi gdč. Julija Šusteršič — 12.00: Odmevi iz Koroške (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored — 13.20: Radijski orkester — 14.15: Vreme, borza — 18.00: Žena v glasbi (gdč. Vida Rudolf) — 18.20: Slavne pevke (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Deset minut za planince — 20.00: Večer lahke glasbe. Sodelujejo: Radijski šramel, Radijski orkester in plošče — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 8. jan. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored — 13.20: Plošče — 14.15: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Zabaven in zelo poučen prerez Alešovčevega »Brencljuna« iz let 1869. do 1880. Za pisan večer priredil Niko Kuret. Izvajajo člani rad. igralske družine — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

»ADLER«

pisalni stroji
računski stroji
registrirne blagaine

I. Karbeutz, Maribor

Miinska ulica 13

Telefon 28-84

Umetne cvetlice

za toalete in venčke za birmance, kotiljone in razno za prireditve izdeluje

M. Zor-Ježek

dipl. atelje za izdelovanje umetnih cvetlic

LJUBLJANA, Františkanska ul. 8 na dvorišču

KRISTAL D.D.

tovarne ogledal in brušenega stekla

Centrala:

MARIBOR, KOROŠKA CESTA ŠT. 32

TELEFON INTERURBAN 21-22 - BRZOJAVI: KRISTAL MARIBOR

Podružnica:

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA ŠT. 14

TELEFON INTERURBAN 30-75 - RAČUN PRI POŠT. HRAN. 16 134